

SVENSK MUSIKTIDNING.

I hvarje nummer ett å två nya och företrädesvis lätta musikstycken för piano eller sång.

Utgifvare: ALFRED LUNDGREN.

STOCKHOLM, JSAAC MARCUS' BOKTR.-ÄRTIEDLAG 1079.

Porträtt i hvar eller hvarannat nummer.

Innehåll: Anmälan. — Förste hofkapellmästaren Ludvig Norman (med porträtt). — Om villkoren för blomstringen af vår nationella tonkonst. — Musikaliska underbarn. — Årsexamen vid Kongl. Musik. Akademien. — Musik: "Bortom de höga fjellar", af A. Andersen. — En speldosas historia. — Amerikansk Violin-fabrikation. — Våra Teatrar. — Från Utlandet.

ANMÄLAN.

Vi nordbor äro i allmänhet begäfrade med djupt känsligt tonsinne. Långt innan striden olika musikriktningar emellan hunnit våra kuster, ja, långt innan odlad tonkonst ännu fanns, sjöngo våra ättfäder i äldriga hänsunna tider vid skenet från spiselbrasan eller norrskensflamman sina qväden, hvilka än i dag hänföra genom sina tonfall och sin rytm. Vårt läge på verldskartan, de olika känslöstämningar, som frammanas vid anblicken af den leende våren, den ljusa, solvarma sommaren, den kulna hösten och den gnistrande, stjernbeprydda vinternatten, de vexlande öfvergångarne från det ena årskedet till det andra, från det ena längtans och förhoppningens mål till det andra: alla dessa bilder af naturens underbara lif rundtomkring oss hafva följdriktigt och väsentligen bidragit att, släpte efter släpte, dana såväl grundkarakteren i hela vårt själs-lif, som ock dess subtilaste yttring: tonsinnet, diktaranlaget.

Men tonkonsten är äfven af kosmopolitisk natur; hennes mångfärgade

prisma hemtar sin strålkraft från samtliga kulturfolken. Såsom skön konst måste hon nemligen inom sig äga allmängiltiga lagar för sin utbildning och fulländning. Först sedan dessa lagar blifvit insedde, uppkom den odlade musiken, om hvars oändligt

rika och mångfaldiga utveckling så många af våra tonskatter bära vitne.

Men allt lufs lag är den ständiga nydaningen. Må alltså nordens tonskaldar utan tvekan samla sina krafter, flitigt förbereda sig, afundsfrött uppmuntra hvarandra till ädel täflan i nationella sångar-idrotter väl vetande det ensamt uti alstringens regelbundna, kraftiga pulsslag ligger andelifvet, tillvaron.

Vår egen blyga rol i dessa spalter är endast den, att i vår mån söka härför intressera främst det kära fosterlandet, vår högt bildade, vår konstälskande publik, på hvars godhetsfulla sympati vi i förevarande fall våge hoppas.

Tidningens uppgift skall för öfrigt blifva att meddela sina läsare allt af större vikt som tilldrager sig inom musikverlden, såväl här som i utlandet; populära uppsatser i musikens teori, dess estetik och historia; porträtter af in- och utländske konstnärer jemte skildringar ur deras lif och verksamhet; i hvarje nummer minst 1, företrädesvis lätt musikstycke för piano eller piano och sång, äfvensom sångkvartetter; — anekdoter, musikaliskt humoristiska skisser; m. m.

Necken vill söka sig väg till hvarje musikaliskt hem, till hvarje tonkonstens idkare och vän.

Tidningen utkommer tvenne gånger i månaden. Prenumerationspris: helt år:

LUDVIG NORMAN.

5 kronor; tre kvartal: 4 kr; halft år: 3 kr.; ett kvartal: 1 kr. 50 öre, postarvode inberäknadt. Lösnummer: 25 öre.

Tidningens byrå: Klarabergsgatan N:o 52 A. nedra botten.

REDAKTIONEN.

LUDVIG NORMAN.

Förste Hofkapellmästare.

Dragen af den konstnär, hvars bild pryder detta blad, äro för de flesta af våra läsare välbekanta och kära; kära och välbekanta äro också många hans lyras alster. Dessa är det, som inför vår själs ögon låtit framträda denna diktar-individualitet, hvilken, en gång rätt uppfattad, gör hvarje annan karakteristik öfverflödigt eller matt. Ludvig Norman är lyriker och vill som sådan fattas; men hvilket språk är väl uttrycksfullare än tonernas språk, den lyriskt-musikaliska stämningens, hvilken, försonande det ändligas motsägelser, inviger oss i andelivets fördolda myster.

Ludvig Normans tonverk (mest instrumentala) äro redan till antalet betydande samt kända och värderade äfven i utlandet. Op. 50, Kantat (Es-dur) för 2:ne körer, har ånyo väckt till lif en, tyvärr hos oss ignorerad, men icke förty högeligen betydande och herrlig tongenre — den högre a capella-sången, och hvem skulle ej härför känna sig tacksam.

Allt lifvande är underkastadt utveckling: så äfven denna sångmö. Den skola, hvilken Ludvig Norman från tidigare år tillhörde, är måhända ej utan sina svagheter. Så t. ex. idégestaltningens mindre objektiva karakter, i det den gerna träder i bakgrunden för akordelementet, ehuru å andra sidan denna gedigna konstnärnatur ändå tagit ut sin rätt och bestått mången segerrik kamp mot slika inflytelser.

Tyvärr sakna vi utrymme för omnämnande af Ludvig Normans all öfriga verksamhet i det skönas tjänst, inom ett samhälle och ett land, hvars musikaliska baner han sedan decennier burit och hvilket vi hoppas han än länge måtte bära.

Om vilkoren för blomstringen af vår nationella tonkonst.

Beträffande uttrycket vår nationella tonkonst, vilja vi söka på förhand skydda oss mot möjligheten att varda missförstådda. Mången kunde ju hålla före, att vi företrädesvis mena t. ex. studentsången, hvilken ju, i likhet med den af våra vidtberömda celebriteter företrädde opera-sången, spridt så mycken glans öfver det gamla hemlandet; andra kunde förmoda det vi mena den svenska folkvisan, såsom en önskansvärd nationel grundstämning i våra tonsättares verk. Allt välförtjent afseende vare egnadt dessa bländande fakta, dessa gryende bemödanden! Vi måste likväl erkänna det vi med nämnde uttryck icke egentligen afsett dessa företeelser; ty om vi det gjort, så skulle vi, uti det första fallet, svårligen kunnat parera beskyllningen att ej fullt hafva fattat hvad tonkonst är; samt i det andra att liksom hafva velat pejla

djupet af våra tondiktarens originalitet, troende det ej vara nog omätligt för att dessa, i almänhet taget, skulle kunna undvara folktonstämningens fördelar. Naturligtvis önska vi få sätta oss i säkerhet emot båda dessa möjliga beskyllningar, samt förklara, det vi med benämningen "vår nationella tonkonst" egentligen velat beteckna: En genom de stora tonformerna, i klassisk eller klassisk-romantisk stil, representerad *universel tonkonst*, med eller utan nationel färgnyans, upspirad inom våra egna landamänen.

All blomstring förutsätter sol och värme; konstens fagra lilja måste, med fara att eljest förtvina, i dubbelt mått komma i åtnjutande häraf. Man kan säga att för henne fordras en yttre och en inre värme-källa; den yttre bestående i: uppmuntran och understöd af det allmänna, lärosätens inrättande och förseende med lärarekrafter af framstående rang; ett brinnande nit, som vill saken, med underordnande af såväl *sym-* som *antipatisk* känslomshet; — den inre, utgörande den *medvetna* kallelsen, som upptänder hängifvenhet och kärlek till konsten, — hvilken återigen måste fattas och studeras i själfva dess hjertpunkt: de klassiska tonverken. Hunnen denna punkt, har konsten sin egen inre värme, genom egen sol och groningskraft spirar hon fram, skjutande blommor och knopp; hvilket *sker* så snart som 1:o de yttre vilkoren härför äro uppfyllda, 2:o de inre vilkoren härför äro uppfyllda.

Mellan det första och andra slaget af dessa vilkor kan iakttagas samma nödvändiga förhållande, som emellan ett medel och ett ändamål, sålunda att hvarje yttre är eller bör vara ett medel för ett inre. En vid offentlig musikhögskola anställd lärare t. ex. representerar i sådan egenskap ett yttre vilkor för de adepts utbildning, som honom anförtros; dock här endast under förutsättning af att det yttre vilkoret befinnes såsom medel verksamt till ernående af ett afsedt ändamål, som i thy fall ej kan vara något annat än, förutom bibringandet af mönstergill teknik, förverkligandet i möjligaste grad af det *inre* vilkoret hos adepten: upptändandet hos honom af denna konstens heliga flamma, just förmedelst en *egen* inneboende flamma, tänd af gudomen, närd af klassiciteten — förty i motsatt fall negerar detta yttre vilkor sig sjelf derigenom att det varder till ett ouppfyllt sådant.

Gäller det nu sagda om handledningen i tonkonstens lärodiscipliner i allmänhet, så är det ganska klart, att det ju i all synnerhet måste gälla om den i själfva tonsättningsstudiet — ett studium varande en likaså oundgänglig förutsättning för fortvaron och blomstringen af en nationel tonkonst, fattad i af oss angifven bemärkelse, som solen är det för dagsljuset.

Vi skola i ett följande nummer söka ådagalägga, hurusom de *vilkor*, hvilka uppfyllande står i direkt beroende af *sättet*, hvarpå detta maktpåliggande och svåra studium ordnas och handhafves, just höra till dem, hvilka kräva det samvetsgrannaste tillgodoseende.

Orfeus.

Musikaliska underbarn.

Bland alla fallenheter finnes ingen som uppenbarar sig så tidigt och på så oförtydligt sätt som musikerns. "Den musikaliska talangen", säger Göthe, "bör naturligtvis vara den första som visar sig, emedan musik är någonting helt och hållet medfödt, ett inre som ej har behof af någon i lifvet förvärfvad erfarenhet." ¹⁾

Roland de Lassus (Orlando Lasso), född i Mons år 1520, död 1594, hade före tolf års ålder genom sin stämmas skönhet gjort sig så ryktbar i kyrkan St. Nicolas i Mons, att han flere gånger var utsatt för att bli bortförd af Ferdinand Gonzago, vicekonung af Sicilien. Denne passionerade musikalskare lyckades omsider öfvertala den unge sångarens föräldrar att låta honom komma till Italien.

Lully, född i Florenz år 1633, död 1687, spelade som barn utmärkt väl guittarr, och han var ännu endast en af milles de Montpensier's kockspojkar, då han komponerade flere vackra melodier, bland andra, säger man, sången *Au clair de la lune*. Men denna härrör dock från en senare dato. Han inträdde helt ung i *konungens stora violinförening*.

Rameau, född i Dijon år 1683, död 1744, kunde vid sju års ålder å klavecin spela alla partiturer vid första påseendet.

Händel, född i Halle år 1685, död 1759, hade, då han ännu var helt litet barn och man sökt beröfva honom instrument, om nätterna ensam lärt sig traktera spinett. Vid åtta år kom han att uti ett af slottsrummen hos hertigen af Sachsen-Weissenfels, dit hans fader fört honom, under det han trodde sig obemärkt, för den förstnämde förråda sin talang genom att spela på clavecin. Hertigen ville att han skulle få lära musik. Vid tio år komponerade han motetter för moderkyrkan i Halle.

Johann Sebastian Bach, född i Eisenach år 1685, död 1750, spelade ända från barndomen å klavecin de största mästares kompositioner. För att komma i besittning af dessa, från hvilka studium hans äldre bror ville hindra honom, afskref han i månjlusa nätter under nära sex månaders tid en volym, som innehöll en mängd dylika.

Marcello, född i Venedig år 1686, död 1739, var till den grad passionerad för musik, att han derigenom oroade sin far, hvilken skickade honom till landet och frantog honom alla instrument och musikkompositioner. Men den unge mannen komponerade i denna enslighet en messa, hvars musikaliska skönheter besegrade det faderliga motståndet.

Pergoleso, född i Resi i Kyrkostaten år 1710, död år 1736, spelade vid tretton år stycken å violin, hvilka han sjelf, utan all handledning, hade komponerat, och hvaruti förekommo svårigheter, som förvänade lärarne vid neapolitaner-konservatoriet *dei Poveri di Gesù Christo*. Man lät honom inträda i denna lärda skola. Vid tjuguet år hade han komponerat det vackra partituret till den religiösa dramen: *San Guglielmo d'Aquitana*.

* Göthes Gespräche, samlade af Eckerman.

Jos. Haydn, född år 1732, i Rohrau (Österrike), död 1809, son af en vagnmakare och en kokerska, förrådde sin kallelse från femte lefnadsåret. Tretton år gammal skref han en messa. Man visade honom felen deri. Han köpte "den Fulländade kapellmästaren" af Mattheson, och studerade ensam kompositionsreglorna.

Grétry, född i Liège år 1741, död år 1813, började likaledes som barn att skriva en motett och en fuga innan han ännu hade studerat harmoni. En messa som han skref, och som utfördes i katedralen, förskaffade honom en friplats vid en af Roms musikskolor.

Clementi, född i Rom år 1752, död år 1832, sjöng noter vid sex års ålder. Vid nio år provföde han till en organistplats och vann den från sina medtäflare.

Mozart, född i Salzburg år 1756, död år 1791, uppletade vid tre års ålder ackorder på klaveret; vid fyra år utförde han redan svåra stycken med smak och komponerade menuetter. Vid sex år applåderades han i München och i Wien.

Cherubini, född i Toscana år 1760, död 1842, studerade harmoni och kontrapunkt vid nio års ålder. Tretton år gammal skref han en messa samt ett intermezzo för en sällskapsteater.

Méhul, son af en kock, född i Givet år 1763, död år 1817, var vid tio år en mycket beundrad organist i kyrkan les Récollets i Givet.

Kreutzer, född i Versailles år 1766, död år 1831, var redan vid fem år musiker. En koncert, som han komponerade vid tretton års ålder, hade en utomordentlig framgång.

Beethoven, född i Bonn år 1770, död år 1827, var skicklig violinspelare vid åtta års ålder. Han läste med förvånande fulländning vid tolf år "das wohltemperirte clavier" af Seb. Bach. Vid tretton år komponerade han tre kvartetter, utgifne af Artaria. Vid sjutton år improviserade han öfver ett tema i Mozarts närvaro, som yttrade till sina vänner: "gifven akt på denne unge man. I skolen en dag få höra talas om honom."

Paer, född i Parma år 1771, död år 1839, komponerade vid sexton år *la Locanda de vagabondi*, och vid sjutton år *i Pretendenti burlati*, komiska operor, som gjorde honom ryktbar i hela Italien.

Hummel, född i Pressburg år 1778, död år 1837, var ända från sitt sjunde år skicklig pianovirtuos. Mozart uppmärksammade hans talang och gaf honom lektioner. Vid nio år spelade han offentligt på en koncert i Dresden, och hans anseende utbredde sig öfver hela Tyskland.

Paganini, född i Genua år 1784, död år 1849, var en god violinist vid sex år, vid sju år komponerade han en sonat.

Spohr, född i Braunschweig år 1784, död år 1859, spelade vid tolf års ålder inför hofvet en violinkoncert af egen komposition. Han blef fästad vid det hertiglaga kapellet vid fjorton års ålder.

Herold, född i Paris år 1791, död 1833, komponerade från sex års ålder smärre stycken för piano.

(Forts.)

Julhögtiden nalkas. Teaternöjena tränas i bakgrunden af julbestyren; konsert- och teaterkritik vill ej smaka. Dröjom då ett ögonblick med vår uppmärksamhet vid

Kongl. Musikaliska Akademiens Konservatorium

och dess i dagarna hållna årsexamen.

Hela landet har sina blickar riktade på denna vår konstanstalt, vid hvilken vi sett den musikalska ungdomen från skilda trakter infinna sig, med mer eller mindre eldiga förhoppningar, mer eller mindre gestaltande sig att varda förverkligade. Framgången härvidlag beror väl i hög grad på de ungas af naturen undfädda begåfning — dock i en icke mindre grad af undervisningens handhavande och den vid lärosätet herskande andan.

Skulle denna anda befinnas vara enahanda beskaffad med den eljest i åtskilliga våra samfundssferer rådande, och hvilken i mer än en af sina yttringar erbjuder ett tacksamt stoff för sedekomedin, så frukta vi att om henne ej mycket godt vore att säga. Lyckligtvis är hon likväl icke det. Men föreställom oss likafullt för ett ögonblick denna vår af många så beprisade realism, flerstädes lutande till materialism samt bemängd med tvifvelsjuka och pessimism, i full färd med att sköta om tonkonstens angelägenheter, hvilken konst händelsevis råkar vara idealistisk. Hvad skulle följden häraf blifva? Jo, från den alstrande riktningen skulle snart, sedan hennes representanters led alltmera glesnat, begreppen soliditet, skola, teknik, ingifvelse, inspiration försvinna för att lemna plats åt de mera luftiga — popularitet, stämningsfullhet, elegans, effekt, bländverk. Hyllad af den musikstuderande ungdomen, skulle denna snart af konsten göra en examensfråga; med ängsligt kringgående af all teori, samtidigt slå sig på studiet af ett halft dussin instrument, för fingrarnes och strupens bildning glömma förståndets och känslans. Inträngd på undervisningens och organisationens område, skulle den der, liksom på andra gebit, förorsaka förlusten af tron på idealet. Man skulle börja tvifla på "huruvida ideella sträfvanden i allmänhet ha något värde; man skulle tillika börja betvifla krafter hos *anden* och hvad *den* förmår; börja föga beakta hans manifestationer, samt vid afvägande af en persons kapacitet förbise denna den viktigaste faktorn. Huru lyckliga kunna vi då icke prisa oss, vi som ju åtminstone hvad *musikförhållandena* beträffar hafva intet att förbrå oss i dessa och dylika hänseenden; ja, och huru tacksamma böra vi då icke känna oss emot vår musikalska akademi och dess konservatorium!!

Beredvilligt måste det erkännande lemnas att man vid vår musikhögskola, fastän på olika grad af begåfning och uppfattning, arbetar flitigt och samvetsgrant. I valet af musikstycken fanns mycken omvexling; man tycktes ha föresatt sig att ej uteglömma någon tidsepok eller riktning — med undantag af den sköna Palestrinska och Bachska a capellasången, som ej förmärktes.

Vi lemna här blott några få antydningar beträffande de olika klassernas uppvissning och våra intryck deraf, hvilka varit, i allmänhet taget, tillfredsställande.

Programmet innehöll 70 musiknummer fördelade på 4 dagar, under hvilken tid, räknadt från i tisdags, uppvissningen förgångit.

Vi börja med

Sång, i hvilket ämne akademien har trenne lärare: hr prof. Günther, Fröken Bergman och hr Håkanson. Af eleverna, mestadels fruntimmer, röjde åtskilliga röst och anlag, t. ex. fröken A. Karlsruhn (redan anställd vid stora teatern), fröknarne Z. Jonsson och Em. Uggle m. fl. På manssidan funnos, vilja vi minnas, endast hrr O. Lejdström och E. Skog. — Hos prof. Günthers elever (artistklassen) märktes aktningssvärda bemödanden i flera hänseenden, hvilka dock på alla händer ju ej kunde krönas med lika framgång. Man tycktes utom tonbildningen mest hafva åsyftat en väl öfvertänkt textfrasering, hvilken emellertid ej alltid var tillräckligt samarbetad med melodians *legato*, utan så, att kantabla tonfraser någon gång staccaterades förmedelst textkonsonanterna. Detta märktes likväl icke hos de mera försigkomna. Vi, som af erfarenhet tro oss veta det nästan på hvarje stadium i kursen textuttalets och melodibildningens villkor *förenade* böra och kunna tillgodoses, funno med afsaknad hos hr Håkansons elever detta senare villkor ouppfyldt. En annan viktig sak är uppfattningen. En af fröken Bergmans elever sjöng den vackra sången "Vacketn", af Beethoven. Orden: "tro på Gud", hvilka ofta och i den effektfyllaste stegring återkomma, deklamerades utan klar medvetenhet om deras djupa innehåll. För öfrigt förnummos äfven drag af vacker uppfattning.

I *Orgelklassen* (lärare prof. Mankell), gjordes vackra prof. Endast uti den tacksamma g-moll-fugan med preludium af Bach hade vi önskat ett raskare tempo, vid pass M. M. ♩ = 100; det togs nu M. M. ♩ = 84. Preludiets seqvenser i 32-delar böra fjerdelsvis spelas å olika manualer, hvilket gör den skönaste verkan.

Bland *Pianoeleverne* finnas flera med utmärkt fallenhet, såsom herr H. Meissner, hr G. Brinck, båda i fröken *Thegerströms* klass, vidare fröken D. Vinge i hr *Bolandrs* klass. Dessa ungas spel är intelligent och ganska värdadt.

I *Violinklassen* (lärare hrr J. Lindberg och F. Book) arbetas efter goda maximer; likväl är fingerfärdigheten i allmänhet utmärktare än stråkföringen. Framstående elever: hrr G. Lange, F. Schütze, fröken Åberg, m. fl.

I *Violoncellklassen* (lärare hr A. Andersen) uppöfvas på ovanligt kort tid violoncellspelare; så t. ex. spelade hr E. Lind, som öfvat sig endast *en* termin, en allegro af Romberg.

I *blåsklassen* för träinstrument (lärare hr F. Sjöberg) presterades bland annat ett ganska vackert Oboesolo.

Uppvisningen i klassen för *blåsinstrument* af messing (lärare hr G. Rosbeck), hade vi ej tillfälle att öfvervara.

Harmonilära, instrumentering, samt jemväl kontrapunkt och komposition voro å uppvissningen icke representerade.

Bortom de höga fjellar.

Ur "Digte och Sange" af Björnstjerne Björnson, öfvers. af J. L.

Anton Andersen.

Andante con moto ma sostenuto.

PIANO.

The piano introduction consists of two systems of music. The first system is in 2/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). It begins with a piano (*p*) dynamic in the bass clef, followed by a mezzo-forte (*mf*) dynamic in the treble clef. The second system continues the melody and accompaniment, featuring a piano (*p*) dynamic in the bass clef and a mezzo-forte (*mf*) dynamic in the treble clef. The music is characterized by flowing eighth and sixteenth notes, with some triplets indicated by a '3' over the notes.

SÅNG.

The vocal entry is marked with a double bar line and a repeat sign. The lyrics are: "Un--dras mig väl hvad man Skall jag då al-----drig,". The piano accompaniment follows, with a key signature change to two flats (B-flat and E-flat). The music features a series of triplets in the treble clef, marked with a '3' over the notes. The bass clef provides a steady accompaniment with eighth and sixteenth notes.

skå-----da får Bort---om de hö-----ga fjel-----lar? Nog en--dast snö hvar-----hän
al-----drig nå Bort---om de hö-----ga fjel-----lar? Skall den--na mur städs min

The piano accompaniment continues with a key signature of two flats. It features a series of triplets in the treble clef, marked with a '3' over the notes. The bass clef provides a steady accompaniment with eighth and sixteenth notes. The music is marked with a forte (*f*) dynamic. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign.

ö-----gat når; Sko-gen sin krans som gör-----del slår, O, hvad dit ut jag läng-----tar!
 tan-----ke slå. Jemt med sin is--kam, sin bäf-----van stå Stän-----gan--de ti-----der lån--ga —

Tve--kar väl blyg, men träng-----tar, O, hvad dit ut jag läng-----tar! Tve--kar väl blyg, men
 Blif--va min graf så trån-----ga, Stän--gan--de ti-----der lån-----ga, — Blif--va min graf så

träng-----tar, Tve--kar väl blygt, men träng-----tar.
 trån-----ga, Blif--va min graf den trån-----ga?

1:o.

En speldosas historia.

Bland alla speldosor i världen skulle det vara omöjligt uppgifva en enda, hvars historia väckt mera förvåning, än den hvarom vi nu vilja berätta.

Omkring år 1660 fanns en organist i Troyes vid namn Rasin. Denne var en mycket företagsam och uppfinningsrik man. Hans lyckas stjärna hade begåfvat honom med fyra barn, två gossar och två flickor, de mest vackra och intelligenta man kunde tänka sig. Denna Rasin var en utmärkt musiker, särdeles skicklig i att spela spinett. Detta instrument var, som man vet, urprunget till klaveret, hvilket sedan utvecklats till piano.

Rasin beslöt att draga nytta af sin konst och af sina barns tidigt utvecklade anlag derför. Se här hans infall!

Han gjorde en spinett med *tre* klaviaturer och reste med denna jemte sin hustru och sina barn till Paris. På marknadsplatsen vid St Germain skaffade han sig ett stånd och uppklistrade de mest stortartade affischer, hvilka förkunnade tillvaron af en *utomordentlig* mekanisk uppfinning, medelst hvilken en spinett spelar af sig själf alla de stycken, som förut spelats derå.

Man sprang öfver hvarandra för att få se detta underverk. Den äldste af Rasins söner och den vackraste af hans små systrar, lilla Babette, satte sig ned vid hvar sin klaviatur och spelte tillsammans ett stycke, derefter togo de händerna ifrån tangenterna och — se — det tredje klaviaturet började genast spela samma stycke. Sedan aflägsnade sig de båda barnen, hvarefter Rasin öppnade tvenne halfdörrar å spinetten och förevisade publiken den invecklade mekanismen jemte de många hjulverken i densamma. Då en fjeder uppdrogs, hördes ett lika stort buller som vid uppdragandet af ett tornur. Genast någon af publiken begärde ett stycke, började spinetten spela detsamma. Man sade sig aldrig hafva erfarit något mera djefvulskt och trolskt.

Ludvig XIV önskade se och höra detta underverk. Spinetten fördes till Versailles och förevisades inför hela hofvet. Under det att första numret spelades, såg man konungen plötsligt blekna och darra betagen af skrämsel. Han befälde genast Rasin att upphöra med sin musik. Men försatt i vredesmod öfver den förskräckelse han visat, bjöd han tillika att spinetten genast skulle sönderslås och det i hans närvaro. Så skedde äfven, och man såg då ett litet fem års barn, skönt som en engel, framkomma ur instrumentet.

Damerna öfverhopade den lilla med smekningar och läckerheter. Hans Majestät fick nu se, hvem som var orsaken till hexeriet.

Rasin tänkte nog att ytterligare fortsätta med sina prestationer, men då nu hemligheten var uppdagad, ansåg han det ej längre kunde löna sig. Han beslöt nu att med sina barn bilda ett teatersällskap, hvilket skulle spela lättare, putsliusta stycken, passande för en barnteater.

Emellertid dog Rasin efter någon tid, men hans enka fortsatte med representationerna, hvartill hon förhyrt det gamla hotell Guénegaud. Hennes lilla sällskap

fick stort beröm, och man påstod att hon förtjänade mycket penningar. Olyckligtvis beslöt hon sig nu för att bosätta sig i Rouen, hvarest allmänheten hade föga sinne för dylika tillställningar. Följden var att hon här förlorade hela sin sparpennning och hade ingen annan utväg än att återvända till Paris. Här hade hon tyvärr numera ingen passande lokal för sina föreställningar, helst hon var alldeles utan tillgångar.

Vid denna tid stod emellertid Molière på höjden af sin ära och lycka, och då hans välgörenhet och hjälpsamhet voro vida bekanta, vände sig fru Rasin till honom med en bön om att få uppträda i hans salong under trenne aftnar. Molière biföll detta. Hon annonserade då på ett stortartadt sätt sina representationer. Framgången blef öfverraskande. Hennes tre representationer inbringade 7 å 8,000 francs.

Molière upptog derefter den ene af de talangfulla gossarna som sin egen son. Dessutom kunna vi omtala att den lille Rasin, som i konungens närvaro fanns innesluten i den beryktade speldosan, blef en framstående konstnär.

Alla speldosor hafva sannerligen ej en dylik historia att skryta af.

Amerikansk Violinfabrikation.

Gemünder är en berömd amerikansk violinfabrikant, som med lif och själ egnar sig åt sin konstindustri. Hvad så många under ett helt århundrade förgäfvat hafva eftersträfvat på violinfabrikationens område, det försäkrar *Gemünder* sig hafva uppnått. De fleste italienske violiner äro till konsertinstrument icke lämpliga; äfven äkta Cremonesare erhålla först efter omkring femtio års bruk den ton, som *Gemünders* violiner ega redan efter tvenne år. Sedan de gamle italienske violinfabrikaterna icke mera äro till, har man skrivit tjocka böcker om deras sätt att lackera sina instrument och efter hvilka grundsatser de förfärdigade dem; men likväl har ingen förmått åstadkomma ett så lyckligt praktiskt resultat som *Gemünder*. Till sin fabrikation vet han förskaffa sig minst tvåhundra år gammalt lönn- och granträ. Vigten här af lärde han af Ole Bull, med hvilken han sammanträffade i Paris år 1845. Denne berömd violinist hade redan flera år gjort försök att tillverka violiner, hvilkas ton skulle likna de gamle instrumentens och hade slutligen kommit på den tanken att betjena sig af mycket gammalt trä. Att han det oaktadt endast i ringa mån lyckades, kom sig deraf, påstår *Gemünder*, att han icke hade tillräcklig kännedom om violinens rätta konstruktion.

Skilnaden i tonen hos en gammal och en ny violin, säger *Gemünder*, beror merändels på tradition och fördom. Såväl virtuoser som dilettanter gå häri så långt, att de icke mäktat opartiskt bedöma nya instrument, vore tonen hos dessa än så ren och god.

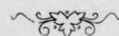
Det tyckes vara utom allt tvifvel att *Gemünders* violiner verkligen likna äkta Cremonesare. Så t. ex. hade *Wieniawski* låtit intala sig att en *Gemünders* violin vore äkta italienare. *Ole Bull* fann i

Columbus i Amerika en af *Gemünder* fabricerad violin, som han höll för att vara en gammal Stradivarius. *Vieuxtemps* förklarade under sitt vistande i Förenta Staterna, att han ej kunde skilja en *Gemünders* violin från sin italienare.

Den italienske violinisten *Mario* pröfvade på det nogaste en *Gemünders* violin och undersökte med förstoringsglas lackeringen, men ville ej medgifva, att han höll i sina händer ett nytt instrument.

En ungersk violinist *Baron Leonard*, hvilken på verldsutställningen i Wien lärde känna den skicklige amerikanske fabrikan- ten, blef i hög grad förvånad öfver ett af denne mästares instrument, hvilket han i hvarje fall skulle hafva tagit för en äkta Guarnerius.

Den fullkomligaste framgång hade *Gemünder* med sin Kejsar-violin och tvenne andra med denne jemngoda, hvilka han utstälde i Wien. De blefvo tagna för äkta Guarnerii eller Stradivarii. På sådan grund sätter han värdet å en af dessa till tre tusen dollar. De billigaste af hans prisbelönta instrument betinga ett hundra dollar.

Våra lyriska Teatrar.

Sista representationen före jul å kungl. stora teatern d. 21 dec. utgjordes af Trollflöjten af Mozart. Denna afton erbjöd också derigenom ett högre intresse, att hufvudpartierna utfördes af lyriska scenens mest framstående och firade artister. Man fick njuta och värmas af hr Willmans Sarastro, af hr Arnoldsons Pamino, af hr Lundqvists talaren. Äfven Pamina (fröken Niehoff), Papagena (fru W. Strandberg) m. fl. voro särdeles väl representerade: det hela artande sig sålunda till en mönsterföreställning. —

Vid denna scen har redan länge ifrigt studerats på Aida — denna för oss så efterlängtade, i utlandet högeligen berömda, Verdiska opera. Julpjesen par excellence blir Vermländingarne.

De smärre teatrarne komma säkert att, medelst sina pigga operetter, hvar i sin mån fortfarande täfla om publikens bevägenhet. Å södra teatern kommer Resan till Kina att oförföradt uppföras.

Från utlandet.

Anton Rubinstein, den ryktbare pianisten och kompositören, har skrivit icke mindre än tvenne nya operor, af hvilka den ena, *Nero*, nyligen uppfördes i Hamburg. Kritiken har egnat detta verk ett ampelt erkännande så väl för dess ädla melodik som ock för dess musikaliskt-dramatiska egenskaper.

Upprop för Bayreuth. Bayreuthska patronat-föreningen har till Wagnersakens gynnare och vänner aflåtit ett upprop, åsyftande hopsamlandet af en andra million Mark, sedan festspelshuset etc. etc. redan kostat en million. Komme detta att lyckas, så vore meningen att ej blott uppföra nya festspel (*Parsifal*), utan äfven att söka åvägbringa en varaktigt nationel tysk konstinstitution. Efter åtskilliga tecken att döma

synes planens genomförande dock komma att stöta på svårigheter.

Ett nytt Requiem af Saint-Saëns, (kallad den egendomliga fransmannen) har den 6 decemb. uppförts i Berlin. Kritiken betecknar detsamma såsom en orkestral tonmålning, visserligen intressant, men hvaruti *sången* är en bisak. Dessutom lär verket vara författadt utan den minsta af-sigt att stämma till andakt, men på det tydligaste erinrande om "danse des macabres", komponistens bekanta stycke.

Fritiofs saga, vårt berömda national-epos, frestar fortfarande tyska tonsättare till operaartade försök; denna gång tyckes det som om ett skulle velat lyckas. En ung Paul-Geisler har nemligen skrivit en Opera med titeln "Ingeborg", hvaraf klaverutdraget utgifvits (Berlin, Bote & Bock), och hvilken före den 1 nästk. April skall uppföras i Leipzig. Nämde klaverutdrag har, såsom vi finne af tyska journaler, redan det, väckt särdeles stor förtjusning för sin Wagner-djerfva men originella anda, sina dramatiska situationer samt sångbara stämmor.

Gounods företag att förbättra sin nya opera "Tribut de Zamora", har satt förläggaren i stort bryderi. Denne hade nemligen låtit stereotypa nämde verk på tyska, franska och italienska språken. Förlusten härutaf torde svårigen kunna ersättas genom vinsten på den nya upplagan.

Kapellmästaren för kurorkestern i Berlin är en bildskön ung man, men gift. En ung rysk enka berättas hafva gjort alla möjliga försök att af hans äkta hälft få tillhandla sig honom för 270,000 mrk.

Direktören för stora operan i Paris, Mr Vaucorbeil har, till upphjelpande af orkester- och körmedlemmarnes aflöning, för hvardera staten anslagit 30,000 Francs.

Den trägne forskaren Albert de Lasalle anställer i sin alltid intressanta krönika i *Monde illustré* följande pikanta jemförelse mellan stora operans i Paris ekonomistat 1777 och 1877. Summorna äro räknade i francs.

Utgifter:

Sångartisterna.

För hundra år sedan	80,000.
Nu	862,494.

Koristerna.

För hundra år sedan	32,600.
Nu	168,449.

Dansartisterna.

För hundra år sedan	52,800.
Nu	230,419.

Balettkåren.

För hundra år sedan	66,400.
Nu	110,436.

Orkestern.

För hundra år sedan	63,482.
Nu	279,509.

Författarmedel.

För hundra år sedan	4,000.
Nu	195,317.

De fattiges andel.

För hundra år sedan	72,000.
Nu	275,000.

Renskrifning.

För hundra år sedan	2,700.
Nu	17,745.

Belysning.

För hundra år sedan	14,400.
Nu	306,230.

Polis.

För hundra år sedan	10,000.
Nu	42,894.

Maskerader.

För hundra år sedan	12,000.
Nu	210,220.
Etc.....	

Inkomster:

Års-abonnemang.

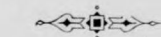
För hundra år sedan	130,000.
Nu	1,122,538.

Dagliga inkomsterna.

För hundra år sedan	270,000.
Nu	1,872,062.

Maskerader.

För hundra år sedan	50,000.
Nu	330,589.

Hvarjehanda.

Pariserhippodromens direktör, Arnault, var ett original, som Scholl nyligen karakteriserat med några spirituella penndrag. En episod, som förtjenar att reproduceras, är den, då Arnault ville bjuda sin publik förstlingen af *ångpianos* uppfinning.

Det var en representation, helt och hållet ensam i sitt slag, och instrumentet var nära att afklippa tvåhundra människors lifstråd.

Torsdagen den 11 juli 1868, klockan fyra eftermiddagen, då charåknigen var slutad, mannen på klotet gjort sin rond kring arenan och den falske Blondin tillagat sin pannkaka på den spända linan, ropade Arnault: *ångpiano!*

Då fick man se en väldig kittel på fyra hjul; kitteln drogs af en häst och det hela var utstyrt på ett särdeles komiskt sätt. Ofvanpå kitteln syntes en rad pipor, liknande en panflöjt.

Uppfinnaren satte maskinen i gång.

Ångan rusade fram och satte ljud i alla piporna på en gång. Aldrig har ett liknande oväsen plågat menskliga öron. Storm, jordbävning, vulkaniska utbrott hafva aldrig förmått frambringa maken till oljud. Föreställom oss Jerichos basuner och stormens hvinande tjut, tilläggom rytandet af femhundra lejon, som stekas lefvande, och skrämet af tolfhundra retade åsnor, och man får blott en svag idé om ångpianos första melodi.

Hela publiken stoppade igen öronen, barnen skreko, qvinnorna mādde illa. Några spektatörer togo till flykten, så fort benen förmådde bära dem.

Arnault bleknade.

"Hvad betyder detta?" frågade han.

Uppfinnaren ansträngde sig allt hvad han kunde, för att stoppa maskinen.

"Man har eldat på för starkt", svarade han.

"Stoppa då!" tillsade Arnault.

"Om jag bara kunde!" svarade uppfinnaren förtviflad.

Tumultet antog de mest storartade proportioner.

"Nog! nog!" ropades från alla håll.

Då lät en förfärlig knall höra sig. Pianot hade exploderat. "Rädd sig den som kan!" var det allmänna fältropet.

Då ångmolnet hade skingrat sig, låg uppfinnaren afdånad. Piporna voro strödda kring marken; kitteln hade sprungit midt itu och elden flammade ohejdadt.

"Bort med det der!" ropade Arnault, "och fram med musiken!"

Orkestern spelade upp med all kraft, men förmådde icke vidare samla publiken.

Nästa nummer af *Necken* utkommer den 15 dennes och har då bland annat att bjuda sina vänner på porträtt af Richard Wagner jemte en intressant episod ur hans lefnad. I musikafdelningen förekommer ett nytt salongsstycke för piano, lätt utförbart.

J. E. Norbergs välkända och beprövade pianofabrik påminner i annonsafdelningen den musikaliska allmänheten om sitt väl sorterade lager af *pianon* af alla slag. Solidt arbete, vacker ton och billiga priser.

Af musikhandlaren *J. Bagges* många värderika förlagsartiklar torde de i dagens nummer annonserade förtjena särskild uppmärksamhet.

I vår annonsafdelning erbjuder *Piano-magasinet*, Regeringsgatan 57, ett rikhaltigt lager af Pianon, Tafel och Flyglar från en mängd olika fabriker. Bland de utländska instrumenten kunna vi tryggt rekommendera Julius Feurichs (Leipzig). Prätig ton, elegant yttre, billigt pris.

"*Neckens*" kommissionärer i landsorten uppmanas att snarast insända erhållna subskriptionslistor.

Kommissionärer antagas och kunna de vända sig i bref till

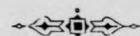
Redaktionen af "*Necken*".

Stockholm.

"*Nya Flaggspellet*" är ett för kort tid sedan utkommet sällskapsspel, som erbjuder sina köpare både många och stora fördelar (se dess annons). På kort tid har det redan utkommit i ett för våra förhållanden orimligt stort antal exemplar. Förläggaren har ej heller sparat hvarken tid, möda eller kostnader för att göra arbetet begärligt.

"*Figaro*" är en tidning, som talar så väl för sig sjelf, att ett råd till våra läsare att prenumerera derå är fullkomligt öfverflödigt. Vi hänvisa derföre endast till annonsen och uppmana "*Figaros*" talrika prenumeranter att ej försumma prenumeration i rätt tid, när de eljest lätt kunde få vänta på ett eller annat intressant nummer.

Låten ej "*Necken*" saknas i Edra hem.

ENDAST 1 KR. 50 ÖRE!

NYTTA OCH NÖJE!

I alla Boklädor har utkommit:

NYA FLAGGSPELET

Sällskapsspel för alla.
Pris 1 Kr. 50 öre.

Fullständig Verldskarta
hvarå finnes utsatt Professor Nordenskiölds senaste upptäcktsresa genom Nordostpassagen.

Fullständig Flaggkarta
öfver alla Länders och Nationers Flaggor, inalles 132 stycken.

Ekonomisk Vinst!
På hvar 5:e exemplar utdelas en **GRATISPREMIE**, bestående af böcker och planschverk **i pris från 1 till 74 Kronor.**

Under kontroll af NOTARIUS PUBLICUS är i hvar 5-te exemplar inlagdt ett qvittens, mot hvilket premien utbekommes från Expeditionen.

Bland premierna må nämnas:
Uppfinningarnas Bok. — Illustrerad Verldshistoria. — Aug. Blanche, Saml. Arbeten. — Italien. — Geijers San I. Skrifter. — F. von Hellwald, Jorden och dess folk. — C. V. A. Strandberg, Saml. Vitterhetsarbeten. — Verdslitteraturens Historia. — Vetenskap för alla. — Nordiska målars taflor.

Dessutom:
Vitterhetsarbeten och Dikter af: Oscar Fredrik, Tegnér, Wallin, Runeberg, Topelius, Bellman, von Braun, Wadman, Lenngren, Sehlstedt m. fl. Sagor af H. K. Andersen, nya illustr. upplagan. Svea, poetiskt album. Ungdomens Bok. Romaner af Walter Scott, Emelie Flygare-Carlén m. fl. Noveller, Sagor och Berättelser m. m.

Upplaga 10,000 ex. 2,000 premier
till ett sammanlagdt värde af 5,000 kronor.

I parti och minnt hos A. E. JACOBSSON & Comp. Drottningatan 29 C. 1 tr. upp. återförsäljare få rubat.

NYTTA OCH NÖJE!

STOR PREMIEFÖRDELNING!

På JULIUS BAGGES förlag har nyss utkommit:

Ur **Lyriska Blad** af V. E. ÖMAN

Tolf Sånger vid Pianoforte

tillagnade **Jacob Axel Josephson** af

VILHELM SVEDBOM.

(Vallgossen. — Fråga. — "Dess ljufva frid ej stör". — Akta dig! — Stum kärlek. — Fogeln. — Bort. — Fjerran. — Längtan. — Flyktigt. — "Slå i mitt glas". — Utan krus). Pris 3 kr.

På samma förlag utkom förut

Vilhelm Svedbom, FYRIS.

Solo och kör för mansröster med ack.

Pris 1 kr. 50 öre.

Aftonbladet för den 8 Nov. yttrar härom: Slutomdömet om denna tondikt blir från vår sida det, att icke på många år har ett på en gång så friskt och så moget opus i utkommit från svenskt musikförlag.

Hos JULIUS BAGGE

Riddarhustorget 18. 1 tr.
samt öfriga musikhandlare

SVENSKA FOLKTONER

lätt arrangerade för Piano fyra händer af

H. THUNMAN.

Häft. 1 och 2 à 1 kr.

Af detta arbete, hvars första häfte af publik och kritik mottagits med välvilja, har till jul utkommit ett andra innehållande 10 populära, lätt och väl satta svenska melodier. Verket lämpar sig serskildt för användning bredvid pianoundervisningen på de första stadierna. I flere stycken är den lätta stämman tilldelad basen.

PIANINON, FLYGLAR och TAFFLAR

från in- och utländska fabriker. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre pianon tagas i utbyte.

E. J. ANDERSSON

57 Regeringsgatan 57.

OBS.! Amerikanska Orgelharmonium af PELOUBET, PELTON & Co.

E. NORBERGS PIANOMAGASIN

ÅLANDSGATAN 24

Stort lager af **Tafflar, Pianinon** och **Flyglar** till olika men billiga priser.

. NORBERGS PIANOMAGASIN

ÅLANDSGATAN 24.

"FIGARO"

SÖNDAGSTIDNING FÖR ALLA SAMHÄLLSKLASSER.

Prenumerationspris:

Pr år 5 Kr.

„ halfår 3 „

„ kvartal 1: 50.